

РЕЦЕНЗІЯ

*на дисертацію БУЛДАКОВОЇ Каріни Едуардівни
за темою: «Судовий контроль в кримінальному провадженні у
справах щодо неповнолітніх», подану на здобуття наукового ступеня
доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»*

Кожна неповнолітня особа, внаслідок її фізичної і розумової незрілості, потребує спеціальної охорони і піклування, у тому числі належного правового захисту особливо під час здійснення кримінального провадження та контакту неповнолітнього із системою правосуддя у тій чи іншій формі. Здійснення кримінального провадження у таких справах потребує особливої уваги та належного судового контролю з урахуванням рівня зрілості й розуміння такої дитини, а також обставин кримінального правопорушення. Невипадково, законодавцем до особливих порядків здійснення кримінального провадження віднесено провадження у справах неповнолітніх осіб, оскільки вказані особи, враховуючи їх вікову категорію в силу фізичної та розумової незрілості і притаманної їм вразливості не в змозі самостійно повною мірою використовувати усі можливі засоби захисту своїх прав. Найбільш уразливими суб'єктами права є неповнолітні, що й зумовлює необхідність здійснення особливого порядку також і з питань реалізації судового контролю у таких справах, що свідчить про актуальність дисертаційної роботи поданої для публічного обговорення.

У межах визначеної мети роботи дисертанткою було слушно, на наш погляд, правильно поставлено і вирішено взаємопов'язані завдання щодо розвитку судового контролю та теоретичних поглядів вчених з питань його впровадження та застосування в сфері вітчизняного кримінального судочинства; визначено дефініцію судового контролю у справах неповнолітніх, з'ясовано його ознаки та функціональне призначення у таких справах, у тому числі і через призму системи положень загальної правової доктрини щодо захисту прав свобод та інтересів людини; досліджено роль та

місце судового контролю при проведенні окремих слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій тощо

Структура дисертації Булдакової Каріни Едуардівни логічно пов'язана з визначеними завданнями, об'єктом і предметом дослідження, складається з анотації, вступу, трьох розділів, 7 підрозділів та висновків.

Вказане дозволило здобувачеві кваліфіковано та всебічно розглянути актуальні питання судового контролю та на основі теоретичних напрацювань запропонувати власні підходи до розв'язання ключових проблем, що виникають під час здійснення кримінального провадження у справах неповнолітніх у процесі реалізації положень щодо діяльності слідчого судді та інших учасників кримінального провадження у таких справах.

Наведена структура роботи дозволила дисертанту повно охопити предмет дослідження, послідовно й логічно викласти основні здобутки проведеного монографічного дослідження. Вони спираються на достатній емпіричний матеріал, широку теоретичну базу, тому їх можна визнати цілком обґрунтованими, такими, що відповідають сучасним запитам законодавчої і правозастосовної практики, та відповідному рівню вимог наукової теорії.

Теоретичне опрацювання зазначених вище питань, отримані автором під час дослідження результати та винесені на публічну презентацію положення характеризують роботу як комплексне дисертаційне дослідження, що вносить елементи новизни та поглиблює теорію кримінального процесу, в цілому мають суттєве значення як для подальшого нормотворення, так і в практичній діяльності судових та правоохоронних органів.

Дослідження Булдакової К.Е. характеризується синтезом різноманітних юридичних знань, що спонукало авторку обрати специфічний методологічний фундамент на основі комплексного використання методів різних галузей юридичної науки.

Визнаючи високий науковий рівень проведеного дисертаційного дослідження, вважаємо за можливе і необхідне висловити окремі міркування,

які, на нашу думку, можуть стати предметом обговорення та подальших наукових розробок.

У цілому позитивно оцінюючи виконану дисертантом роботу, слід вказати на деякі її недоліки.

1. У розділах дисертації зроблено посилання лише на декілька наукових праць здобувача. Хоча, у дисертації має бути вичерпно і повно викладено зміст власних досліджень здобувача наукового ступеня, зроблено посилання на всі наукові його праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації. Список цих праць має також міститися у списку використаних джерел.

2. У підрозділі 2.2. розглядаючи питання щодо здійснення судового контролю при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій у справах неповнолітніх, здобувачка пропонує, щоб у випадку виконання оперативним працівником доручення слідчого щодо проведення слідчих (розшукових) дій за участю неповнолітнього чи щодо неповнолітньої особи такі доручення мав право виконувати обізнаний в питаннях неповнолітніх лише спеціально уповноважений керівником такого підрозділу оперативний працівник. Що також, повинно підпадати під судовий контроль під час розгляду клопотань слідчим суддею, якщо здобуті результати проведення таких (слідчих) розшукових, покладено в основу обґрунтування доводів наведених у поданому слідчому судді клопотанні.

Реалізація озвученої вимоги в практичній діяльності працівників правоохоронних органів з виконання такого доручення може мати негативні наслідки в тому числі й у вигляді неможливості виконання цього доручення.

Хотілось би почути додаткові обґрунтування та аргументи дисертанта щодо запровадження в положеннях КПК України такої вимоги.

3. У цьому ж підрозділі, здобувачка приходить до висновку про необхідність охоплення судовим контролем рішення щодо проведення освідування неповнолітнього свідка, якщо воно пов'язане з необхідністю його оголення, або відібранням біологічних зразків.

Така пропозиція викликає певні зауваження, оскільки в положеннях КПК України існує норма за якою при проведенні слідчих (розшукових) дій за участю малолітньої або неповнолітньої особи забезпечується участь законного представника, педагога або психолога, а за необхідності – лікаря. Саме тому, пропозиція про охоплення судовим контролем рішення з освідкування неповнолітнього свідка також вимагає свого додаткового пояснення.

4. Досліджуючи судовий контроль у справах неповнолітніх при проведенні слідчих (розшукових) дій, по заувагою дисертанта залишаються питання судового контролю з прийняття рішень про проведення негласних (слідчих) розшукових дій щодо неповнолітнього, оскільки прямої заборони з проведення НСРД щодо неповнолітньої особи закон не передбачає. А до особливостей розгляду клопотань з проведення НСРД, відносить лише питання, які стосуються суддів, працівників суду та правоохоронних органів. Тому, доцільно було б дослідити й питання судового контролю щодо проведення НСРД відносно неповнолітньої особи.

Наведені зауваження та пропозиції стосуються окремих положень дисертації і в цілому не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, її наукову та практичну цінність.

Висновок: Дисертація Булдакової Каріни Едуардівни на тему: **«Судовий контроль в кримінальному провадженні у справах щодо неповнолітніх»** на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» відповідає спеціальності 081 – Право та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року (зі змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 03 квітня 2019 року № 283), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора

філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 № 341), а її автор – Булдакова Каріна Едуардівна – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент:

**Професор кафедри кримінального процесу
та стратегічних розслідувань**

**Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ**

кандидат юридичних наук, доцент

Вікторія РОГАЛЬСЬКА

Підпис засвідчую:

Ректор

**Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ**

Олександр МОРГУНОВ